

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours 2nd Semester Examination, 2021

SANACOR04T-SANSKRIT (CC4)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

SECTION-A

(Marks: 20)

1. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः 10×1 = 10
(क) ज्ञानस्य स्वरूपं तथा ज्ञानार्जनस्य साधनानि श्रीमद्भगवद्गीतामाश्रित्य विचार्यताम्।
(ख) सत्त्वरजस्तमसां स्वरूपाणि कार्याणि च श्रीमद्भगवद्गीतायाः चतुर्दशाध्यायानुसारं लिख्यन्ताम्।
2. अधोविन्यस्तेषु पञ्च प्रश्नाः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयाः 2×5 = 10
(क) इन्द्रियेषु मनसः परा का भवति ? कथं सा परा भवति ?
(ख) 'इन्द्रियाणि पराण्याहुः' — अत्र पराणि पदस्य कोऽर्थः ? कथमिन्द्रियाणि पराणि भवन्ति ?
(ग) मनः कथं षष्ठमिन्द्रियमिति गीतायाः द्वादशाध्यायानुसारं लेख्यम्।
(घ) अष्टधा प्रकृतिः का ?
(ङ) 'एतत् क्षेत्रं समासेन सविकारमुदाहृतम्' — अत्र क्षेत्रं नाम किम् ?
(च) असंयतात्मना योगो दुष्प्राप्यः कथं भवति ?
(छ) कः योगारूढः उच्यते ?
(ज) 'मनो दुर्निग्रहं चलम्' — कथं मनसः दुर्निग्रहत्वं चलत्वं च सिध्यति ?

SECTION-B

(Marks: 25)

3. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः 10×1 = 10
(क) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं मनसः स्वरूपं पर्यालोच्यताम्।
(ख) श्रीमद्भगवद्गीतायाः भक्तियोगे भक्तविषये यदुक्तं तत् समासेन आलोच्यताम्।

4. अधोनिबद्धेषु श्लोकेषु त्रयाणां संस्कृतेन देवनागर्या च व्याख्या कार्या

5×3 = 15

- (क) क्लैव्यं मास्म गमः पार्थ नैतत् त्वय्युपपद्यते ।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परन्तप ॥
- (ख) चञ्चलं हि मनः कृष्ण प्रमाथि बलवद्दृढम् ।
तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करम् ॥
- (ग) व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनन्दन ।
बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥
- (घ) काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।
महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥
- (ङ) नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
शरीरयात्रापि च ते न प्रसिध्येदकर्मणः ॥

SECTION-C

(Marks: 5)

5. अधोलिखितेषु एकं विषयमाश्रित्य संस्कृतेन देवनागर्या च टीका लेख्याः

5×1 = 5

- (क) वासुदेवः; (ख) अर्जुनः; (ग) अचला श्रद्धा ।

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

—x—